

Nõukogu 26. novembri 2012. aasta järeldused lastele parema interneti loomise Euroopa strateegia kohta

(2012/C 393/04)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

TERVITAB HUUVIGA:

teatise „Lastele parema interneti loomise Euroopa strateegia“⁽¹⁾ vastuvõtmist komisjoni poolt 2. mail 2012 ja KINNITAB, et strateegia keskmes on neli valdkonda: 1) lastele mõeldud kvaliteetse internetisisu loomise toetamine, 2) teadlikkuse suurendamine ja võimestamine, 3) turvalise internetikeskkonna loomine lastele ja 4) võitlus laste seksuaalse kuritarvitamisega seotud materjali vastu internetis;

TULETAB MEELDE

— lapse õigusi käsitlevat ELi tegevuskava,⁽²⁾ mille üks eesmärk on saavutada digitaalmaailmas laste kaitse kõrge tase, säilitades laste õiguse külastada interneti, et kasutada seda oma sotsiaalseks ning kultuuriliseks arendamiseks;

— kui tähtsad on turvalisema interneti kavad, mille kaudu EL on 1999. aastast koordineerinud ja toetanud interneti laste jaoks turvalisemaks muutmise pingutusi, ning samuti turvalisema interneti keskuste keskset rolli;

— Euroopa digitaalset tegevuskava,⁽³⁾ mille meetmete eesmärk on muu hulgas parandada meediapädevust,⁽⁴⁾ eelkõige digitaalpädevust⁽⁵⁾ ja e-kaasatust, ning samuti toetada tehnoloogilist innovatsiooni ja töökohtade loomist, andes sellega panuse digitaalse ühtse turu arengusse;

RÕHUTAB:

1. et endiselt on olulised nõukogu 2011. aasta järeldused laste kaitse kohta digitaalmaailmas,⁽⁶⁾ milles nõukogu kutsus liikmesriike, komisjoni ja asjaomaseid ettevõtjaid üles võtma

meetmeid lastele ohutu internetikeskkonna loomiseks ning samuti võtma vastu meetmeid, mis on vajalikud ebaseadusliku infosisu, näiteks laste seksuaalset kuritarvitamist kujutavate visuaalsete materjalide vastu võitlemiseks;

2. et vastu on võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK,⁽⁷⁾ mida liikmesriigid peavad rakendama;

3. et kuna nõukogu 2011. aasta järeldustes ja direktiivis 2011/93/EL käsitletakse põhjalikult lastele parema interneti loomise Euroopa strateegia kolmanda ja neljanda valdkonna meetmeid, keskendutakse käesolevates järeldustes enamjaolt kõnealuse strateegia esimese ja teise valdkonna raames tõstatatud küsimustele;

4. et käesolevad järeldused ja 2011. aasta järeldused täiendavad üksteist ning kujutavad nõukogu üldist vastust komisjoni välja pakutud Euroopa strateegiale;

VÕTAB TEADMISEKS:

1. interneti lastele paremaks muutmise koalitsiooni loomise komisjoni algatusel ja selle tegevuskava, mille eesmärk on teha edusamme ja saavutada tulemusi viies tegevusvaldkonnas (aruandlusvahendid, eakohased privaatsusseaded, infosisu klassifitseerimine, vanemlik kontroll, laste kuritarvitamist kujutava materjali kustutamine)⁽⁸⁾;

2. komisjoni ettepanekud määruse kohta, millega asutatakse Euroopa Ühendamise Rahastu,⁽⁹⁾ ja määruse kohta, milles käsitletakse üleeuroopalisi telekommunikatsioonivõrke hõlmavaid suuniseid,⁽¹⁰⁾ milles nähakse ette turvalisema digitaalteenuste taristu rahastamine nii Euroopa kui riikide tasandil;

⁽¹⁾ COM(2012) 196 final – 9486/12.

⁽²⁾ KOM(2011) 60 lõplik – 7226/11.

⁽³⁾ 9981/10 REV 1 (KOM(2010) 245 lõplik/2).

⁽⁴⁾ Meediapädevus ehk meediapädevus on „oskus meediat kasutada ning mõista, kriitiliselt hinnata, luua ja edastada meediasisu“ (nõukogu 27. novembri 2009. aasta järeldused meediapädevuse kohta digitaalkeskonnas – ELT C 301, 11.12.2009, lk 12).

⁽⁵⁾ Digitaalpädevus ehk infotehnoloogiline pädevus eeldab head arusaamist ja teadmisi infotehnoloogia olemusest, rollist ja infotehnoloogilistest võimalustest igapäevastes situatsioonides ja Interneti võimaluste ja potentsiaalsete ohtude tundmist ning elektroonilist suhtlemist (e-post, võrgusuhtlus). Olulised oskused on näiteks oskus leida, koguda ja töödelda teavet ning kasutada seda kriitiliselt ja süstemaatiliselt. Tähtis on ka oskus kasutada infotehnoloogiat kriitilise mõtlemise, loominguilise ja uuendustegevuse toetuseks. (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (2006/962/EÜ), ELT L 394, 30.12.2006, lk 10).

⁽⁶⁾ ELT C 372, 20.12.2011, lk 15.

⁽⁷⁾ ELT L 335, 17.12.2011, lk 1, ja direktiivi parandus (ELT L 18, 21.1.2012, lk 7).

⁽⁸⁾ Koalitsioon on sektori juhitud algatus, mille liikmed on Euroopa ja ülemaailmsed IKT- ja meediaettevõtted (http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/docs/ceo_coalition/ceo_coalition_statement.pdf).

⁽⁹⁾ 16176/11

⁽¹⁰⁾ 16006/11

3. komisjoni ettepanekud määruse kohta, millega kehtestatakse raamprogramm „Horisont 2020”,⁽¹⁾ milles nähakse ette teadusuuringute rahastamine muu hulgas laste ja interneti suhtega seotud valdkondades, ja määruse kohta, millega kehtestatakse programm „Erasmus kõigi jaoks”,⁽²⁾ milles nähakse ette meediapädevuse ja digitaalse kirjaoskuse algatuste rahastamine hariduses;
4. komisjoni poolt liikmesriikidele esitatud üleskutse nimetada ametisse „digitaalvaldkonna tšempion”, kelle töö eesmärk on edendada kaasava digitaalühiskonna hüvesid⁽³⁾;
5. Euroopa Nõukogu töö interneti haldamise strateegia (2012–2015) raames seoses laste kaitsmise ja võimestamisega internetis;
6. käimasolevate riikliku tasandi projektide äärmiselt positiivsed saavutused ja meetodid, millega toetatakse sarnaseid eesmärke, näiteks kvaliteetse internetisisu loomist lastele või alaealiste kaitsmist näiteks kontrolli-, teavitamis- ja võimestamisvahendite abil;

TOONITAB, ET:

1. interneti interaktiivne ja kõikehõlmav olemus annab palju võimalusi meediapädevuse, eelkõige digitaalpädevuste arendamiseks, millega toetatakse kriitilist mõtlemist, analüütilisi oskusi, innovaatilisust ja loovust. Meediapädevuse, eelkõige digitaalpädevuste arendamine on laste jaoks tähtis, et nad saaksid turvaliselt kohaneda pidevalt arenevate uute tehnoloogiatega ja üldisemast aspektist kujundada oma maailma turvalisel ja looval moel;
2. lapsi mõjutava poliitika alarahastamise pikaajalised mõjud meie ühiskonnale võivad olla sügavad,⁽⁴⁾ mis rõhutab vajadust käsitleda laste konkreetseid vajadusi ja haavatavust internetis ja muuta internet võimalusi pakkuvaks paigaks kõigile Euroopa lastele, sõltumata nende etnilisest, kultuurilisest ja sotsiaalsest taustast, ning sealhulgas puuetega ja erivajadustega lastele, eesmärgiga vähendada olemasolevaid digitaalseid lõhesid;
3. on oluline kooskõlastada Euroopa strateegia kohaselt käivitatud tegevuste rakendamist riiklikul ja Euroopa tasandil, edendades samas sidusrühmade mitmepoolset suhtlust, kaas-

ates eelkõige lapsi, ministeeriume, pädevaid asutusi, valitsusväliseid organisatsioone ja kõnealuse valdkonna ettevõtteid; Euroopa tasandi koostööd saab tugevdada näiteks ELi rahastatava liikmesriikide turvalisema interneti keskuste võrgustiku raames tehtava töö jätkuva ja tõhusama koordineerimise tagamisega;

4. eneseregulatsioon on oluline, kuna internet on kiiresti muutuv keskkond, mis nõuab paindlikkust selle kasvupotentsiaali ja kohanemisvõime piiramise vältimiseks; tõhususe nimel tuleb aga eneseregulatsiooni sõltumatult jälgida ja hinnata ning teadlikkuse suurendamise ja võimendamise algatustega tihedalt ühendada;

SOOVITAB VÕTTA MEETMEID JÄRGMISTES VALDKONDADES:

1. VALDKOND: rohkem lastele mõeldud kvaliteetset internetisisu

VÕTTES ARVESSE, ET:

1. internet mõjutab lapsi järjest erinevamate seadmete kaudu ja aina nooremas eas, kuid lapsed ei leia internetist piisavalt eakohast kvaliteetset infosisu;
2. mõistet „kvaliteetne infosisu lastele” tuleks tõlgendada infosisuna, mis on lisaks atraktiivsusele ja kasutatavusele, usaldusväärsusele ja turvalisusele lastele ka mingil viisil kasulik, näiteks parandab see laste teadmisi ja oskusi ning eelkõige arendab loovust, ning, kui see on asjakohane, siis infosisuna, milles on reklaami või ärilist teadaannet selgelt võimalik ära tunda⁽⁵⁾;
3. lastele mõeldud kvaliteetse internetisisu kättesaadavus võib paremaks muuta laste internetikasutust ning võib oluliselt soodustada lairibaihendusega interneti levikut ja aktiivset kasutamist ELi kodudes⁽⁶⁾ ja vastupidi;
4. tarbijate (laste, vanemate ja haridustöötajate) teadlikkuse, kindluse ja usalduse suurendamine infosisu kasutamise suhtes erinevates riikides ja erinevate seadmete abil võib vähendada digitaalse ühtse turu killustatust, austades samas iga liikmesriigi keelelisi ja kultuurilisi eripärasid;

⁽¹⁾ 17933/11.

⁽²⁾ 17188/11.

⁽³⁾ Teave järgmistel veebisaitidel: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-champions>;

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/about-0>

⁽⁴⁾ Lapse õigusi käsitlev ELi tegevuskava.

⁽⁵⁾ Alus: Internetisisu tootmine ja esitamine lastele ja noortele (andmik), http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/docs/competition/final_draft.pdf

⁽⁶⁾ Komisjoni talituste 23. märtsi 2012. aasta töödokument riiklike lairibaihenduse kavade rakendamise kohta (SWD(2012) 68 final), lk 17.

5. kvaliteetse internetisisu edendamine, tootmine ja levitamine nõuab dünaamilist ja tihedat koostööd avaliku sektori ja erasektori infosisutootjate, laste internetiturvalisuse ekspertide (näiteks valitsusvälised organisatsioonid ja internetiturvalisuse keskused), internetiteenuste pakkujate ning laste hariduses olulise rolli täitjate (näiteks lapsevanemad ja õpetajad) ja laste endi vahel;

KUTSUB LIIKMESRIIKE, KOMISJONI JA ETTEVÕTJAJD ÜLES OMA VASTAVATE PÄDEVUSVALDKONDADE PIRES:

1. edendada innovatsiooni avatud lähtekoodil põhineva tarkvara ja avatud standardite kasutamisega, et toota kvaliteetset laste loodud ja lastele mõeldud internetisisu, toetades projekte ja algatusi, muu hulgas koostalitlusvõimega platvormide arendamist, mis võimaldavad juurdepääsu sellisele sisule;
2. hindama internetisisu kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid aspekte usaldusväärsete ning erinevaid riike ja seadmeid silmas pidades võrreldavate vanusepiirangute ja infosisu klassifikatsioonisüsteemide (sealhulgas kasutaja rahulolule ja eksperthinnangutele tuginevate klassifikatsioonide) väljatöötamise kaudu, võttes arvesse liikmesriikidevahelisi kultuuripõhiseid erinevusi;
3. uurima viise, kuidas ületada kvaliteetse internetisisu loomisel keelebarjääri, näiteks parema masintõlke kaudu, aidates seega kaasa digitaalse ühtse turu loomisele;

2. VALDKOND: teadlikkuse ja võimestamise edendamine

VÕTTES ARVESSE, ET:

- võimaldamaks lastel interneti ohutult kasutada, on vajalik, et ühest küljest käsitletak internetis ohutut navigeerimist võimaldavate tehniliste vahendite küsimust ning et teisest küljest antaks lastele asjakohased teadmised, oskused ja pädevused, mis võimaldavad neil internetikeskkonnas tõhusalt ja vastutustundlikult käituda;
- haridussektoril ning ka lapsevanematel on oluline osa selles, et aidata lastel interneti pakutavaid võimalusi ära kasutada kasulikult ja looval moel ning ära tunda internetis kohatavaid riske ja nendega toime tulla. Samas aga tunnistatakse, et õpetajatel ja lapsevanematel endil on vaja toetust ja koolitust, et pidada sammu kiirete ja ettearvamatute muutustega laste virtuaalelus ning pidevalt muutuvate uute tehnoloogiatega;

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES:

1. tõhustama strateegiate rakendamist turvalise internetikasutuse ja digitaalpädevuste õpetamiseks koolides, julgustama interneti kasutama erinevate õppeainete raames ning seoses sellega toetama asjakohast õpetajakoolitust;
2. parandama digitaalpädevuste omandamist lapsevanemate ja laste poolt informaalset ja mitteformaalset hariduse kontekstis, sealhulgas noorteorganisatsioonides asjakohaselt koolitatud noorsootöötajate abiga;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES:

3. toetama aktiivselt laste osalemist selliste riigisest ja üle-euroopaliste teadlikkuse parandamise kampaaniatega, õigusnormide ning muude meetmete ja tegevuste väljatöötamises, mis mõjutavad laste tegevust internetis, näiteks jätkates turvalisema interneti keskuste hallatavate riigisest noorte arutelurühmade toetamist;
4. arendama edasi meediapädevust, eelkõige digitaalpädevusi, ning edendama teadlikkuse tõstmist riigisisesel ja üle-euroopalisel tasandil;

KUTSUB LIIKMESRIIKE, KOMISJONI JA ETTEVÕTJAJD ÜLES OMA VASTAVATE PÄDEVUSVALDKONDADE PIRES:

5. toetama avaliku ja erasektori partnerlusi, et tõhustada interneti pakutavaid võimalusi esile tuues teadlikkuse suurendamist ja võimestamist riigi ja ELi tasandil, jõudes kõikide erinevate sotsiaalsete, etniliste ja kultuuriliste taustadega lapsevanemateni ja lasteni, sealhulgas sotsiaalmajanduslikult ebasoodsas olukorras olevate lasteni ja erivajadustega lasteni;
6. jätkama tõendite kogumist laste internetikäitumise ning teenuste ja tehnoloogiate mõju kohta laste internetikasutusele ning sellealast teavitamist;
7. parandama vanemliku kontrolli vahendeid, nii et need oleksid iga seadme puhul tõhusad ja koostalitlevad ning kättesaadavad võimalikult paljudes keeles, ning töötama välja strateegiaid vanemate teavitamiseks vanemliku kontrolli vahendite olemasolust, pidades samas silmas laste õigust eraelu puutumatusel, teabele ja sõnavabadusele;

8. kooskõlastades välja töötama kahjulikest sisukategooriatest teatamiseks ühise minimaalse korra ning sellekohased tulemuskriteeriumid, et muuta teatamismenetlused võrreldavaks, läbipaistvaks ning kasutatavaks erinevates riikides ja seadmetes;
9. pakkuma vajalikku tuge tõhusate kahjulikust sisust teatamise ja järelmeetmete võtmise mehhanismide loomiseks, kasutamiseks ja järelevalveks, et tugevdada koostööd ettevõtjate vahel ja valitsusasutustega, valitsusväliste organisatsioonidega ja vihjeliinidega ning tagada rahvusvaheliseks koostööks vajalike mehhanismide ja asjakohaste platvormide ja seadmete kasutamine;
10. rakendama ja teostama olemasolevaid eneseregulatsiooni algatusi internetipõhise reklaami valdkonnas ning ajakohastama neid uusi reklaamivorme arvesse võttes;

KUTSUB ETTEVÕTJAJD ÜLES:

11. rakendama eraelu kaitsvaid vaikesätteid ning töötama välja ja rakendama tõhusaid viise laste ja vanemate teavitamiseks nende eraelu kaitsvatest vaikesätetest internetis;

12. arendama edasi olemasolevaid eneseregulatsiooni algatusi internetipõhise reklaami valdkonnas;

Käesolevate järelduste tõhusate järelmeetmete tagamiseks kutsub EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

1. tegevdirektorite koalitsiooni üles esitama nõukogule oma lõpparuande, mida oodatakse 2013. aasta jaanuariks;
2. komisjoni üles esitama pidevat tagasisidet ja teavet lastele parema interneti loomise Euroopa strateegias sisalduvate meetmete osas tehtud edusammude kohta, eelkõige seoses läbiviidavate võrdlusanalüüside ja hindamisprotsessidega kõnealuse Euroopa strateegia rakendamise hindamiseks;
3. komisjoni ja liikmesriike üles kasutama mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) üle peetavaid läbirääkimisi mõjutamata ning asjakohasel moel olemasolevaid ja tulevase ELi rahastamisprogramme, et saavutada lastele parema interneti loomise Euroopa strateegia kõigi nelja valdkonna ja käesolevate järelduste eesmärgid.